

Giessenlanden

stabiel en betrokken

Verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsperiode 2010-2014

INHOUD

1	INLEIDING.....	3
2	DIENSTBARE OVERHEID.....	4
2.1	ROL VAN GEMEENTE	4
2.2	VEILIGHEID.....	6
2.3	FINANCIËN	7
3	DUURZAME LEEFOMGEVING	10
3.1	RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN	10
3.2	NATUUR, MILIEU EN KLIMAAT	13
3.3	MOBILITEIT	15
3.4	ECONOMIE	17
4	BLOEIENDE SAMENLEVING	19
4.1	JEUGD, GEZIN EN ONDERWIJS.....	19
4.2	ZORG, WELZIJN EN SOCIALE ZAKEN.....	21
4.3	SOCIALE SAMENHANG	22

1 Inleiding

Christelijk-sociaal: dienstbaar en duurzaam

ChristenUnie-Giessenlanden is er voor u! Wij willen als christelijk-sociale partij ons inzetten voor u en voor onze gemeente. Dat doen we vanuit onze persoonlijke betrokkenheid bij de samenleving en vanuit onze christelijke overtuiging.

De ChristenUnie heeft oog voor mensen, hun welbevinden en hun relaties. Niemand leeft alleen voor zichzelf. We geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar. We zetten ons daarom in om onmenselijke situaties van verslaving, armoede en eenzaamheid tegen te gaan, te voorkomen en op te lossen. De ChristenUnie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mensen tot hun recht te laten komen en kiest daarom uitdrukkelijk voor kwetsbaren en leefbaarheid.

Als inwoners van onze gemeente zijn we geen losse eenheden. We zijn als individuen en samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen. Wij willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschap waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien. Gezinnen, scholen, kerken, bedrijven, organisaties van burgers (sportclubs, verenigingen e.d.) en algemene bestuursvormen zijn de basis van de samenleving. Daarin wil de ChristenUnie investeren.

Niet alles kan en wil de gemeentelijke overheid regelen. Burgers hebben individueel en collectief eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Religieuze en culturele verschillen kunnen in de praktijk lastig zijn, maar als we elkaar de ruimte geven en elkaar respecteren, dan kan diversiteit de gemeenschap versterken. Wij willen ons inzetten voor de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en voor het bijzonder onderwijs.

Wij willen ons ook inzetten voor duurzame economische ontwikkeling. Met respect en zorg voor de schepping. Natuur, landschap en milieu heeft onze aandacht en betrokkenheid. Dit hoeft niet strijdig te zijn met agrarische belangen.

Het is een belangrijke taak van de gemeente om criminaliteit en overlast tegen te gaan. Met elkaar kunnen we inspelen op of bestrijden van verloedering op straat en vervuiling van onze leefomgeving.

Echter, de overheid heeft niet alles in de hand. De politiek kan niet alles oplossen. We hebben elkaar nodig. Samen kunnen we onze gemeente mooi houden en waar nodig verbeteren. Wij zullen daar alles aan doen wat in onze mogelijkheden ligt, daar kunt u van op aan. De deelname aan de coalitie in de periode vanaf 2006 is het bewijs dat politieke verantwoordelijkheid is genomen. Er zijn resultaten geboekt en er is weer politieke rust, waardoor er gewerkt kan worden aan inhoud. De inhoud die ons voorstaat verwoorden we in dit verkiezingsprogramma d.m.v algemene bewoordingen voor de kijkrichting en speerpunten voor concrete zaken.

Mocht de gelegenheid zich voordoen dan zullen we niet aarzelen om voor de periode 2010-2014 opnieuw bestuurlijke verantwoording te nemen!

Wethouder H.(Hans) Freije stelt zich opnieuw beschikbaar om zitting te nemen in het college van B&W.

Als christenen in de politiek beseffen we ook dat de bloei van onze gemeente afhangt van de zegen van God. We zien met vertrouwen uit naar de komende vier jaar en rekenen op uw steun en stem bij de verkiezingen!

2 Dienstbare overheid

Bij de gemeenteraadsverkiezingen mag u als burger uw lokale vertegenwoordiging kiezen. De kiezers bepalen de samenstelling van de gemeenteraad. Die volksvertegenwoordiging staat aan het hoofd van de gemeente.

Na de verkiezingen gaan de gekozen politici van de verschillende partijen vaak onder leiding van de grootste partij of een informateur onderhandelen over wie met elkaar de coalitie gaan vormen en dus de wethouders gaan leveren.

Het college van burgemeester en wethouders gaat de gemeente besturen. De gemeenteraad stelt daarvoor vooraf de kaders en controleert achteraf.

College en raad hebben dus eigen verantwoordelijkheden, maar zijn samen verantwoordelijk voor het bestuur van onze gemeente.

De bestuursperiode van 2010 tot 2014 kenmerkt zich net als de afgelopen periode door een groeiende verantwoordelijkheid van gemeenten. De afgelopen jaren zijn allerlei taken gedecentraliseerd (overgedragen van het Rijk naar de gemeenten), bijvoorbeeld op het gebied van werk, bijstand, inburgering, zorg en welzijn. De gemeente wordt steeds meer gezien als de overheid waar beleid begint. Een overheid die zelfstandig taken uitvoert. De 'eerste overheid', wordt het ook wel genoemd.

Giessenlanden staat voor de uitdaging deze versterkte positie om te zetten in resultaat. Dat vraagt om betrouwbaarheid, de juiste kijkrichting en daadkrachtig bestuur.

De gemeente is ook een dienstbare overheid en bondgenoot van de samenleving. Dat betekent niet mensen in de watten leggen of betuttelen. Dat betekent wel zoveel mogelijk verantwoordelijkheden in de samenleving laten of daar terugleggen. Het betekent op z'n minst verantwoordelijkheden delen met partners in de samenleving. De gemeente ondersteunt daarbij, faciliteert en stelt grenzen waar nodig. Zo draagt de overheid bij aan een bloeiende samenleving.

Een dienstbare overheid vraagt om dienstbare raadsleden, wethouders, burgemeester en ambtenaren. De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en zoveel mogelijk via één loket open, transparant, service- en klantgericht handelt. ChristenUniepolitici willen betrouwbaar zijn en transparant hun afwegingen maken.

Dienstbaarheid is niet soft en is ook niet alleen maar dienstbaarheid aan burgers (niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'). Het is ook dienstbaarheid aan het algemeen belang en aan de publieke gerechtigheid. Daarin heeft de overheid ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid.

2.1 Rol van gemeente

Trends en ontwikkelingen

De positie van de gemeente wordt steeds belangrijker. Het Rijk en de provincies decentraliseren allerlei taken naar het lokale niveau. Die vele en vaak nieuwe taken vragen om een goed toegerust ambtenarenapparaat en een efficiënte uitvoering. Mede daardoor is er ook een tendens naar schaalvergroting. Naast de traditionele herindeling werken ook zelfstandige gemeenten steeds meer samen, in gemeenschappelijke regelingen en in nieuwere constructies als het Samen En Toch Apart model (SETA). Ook door ontwikkelingen als de veiligheidsregio en de inzet van veel provincies is de druk tot intergemeentelijke samenwerking toegenomen. Democratische controle op gemeentelijk niveau wordt daarvoor ingewikkelder.

De gemeente moet kunnen aantonen dat zij in staat is tot effectief en efficiënt handelen. Periodieke bestuurskrachtmetingen en allerlei *bench marks* (onderlinge vergelijkingen tussen gemeenten) krijgen steeds meer voet aan de grond. Daarbij wordt nog wel eens vergeten dat niet alles in cijfers uit te drukken valt.

Ontsnapt aan de aandacht blijft vaak de uitdijende papier, rapporten en informatie stroom. De indruk ontstaat dat e.e.a. een "bestuurlijke molensteen" wordt.

De visie van de ChristenUnie

Met de decentralisatie komen veel taken terecht op gemeentelijk niveau. Dat past bij de gedachtegang van de ChristenUnie. De gemeente staat het dichtst bij de burger en voor die zaken die bij uitstek de burger treffen is dit het beste niveau van uitvoering en verantwoording. Het Rijk dient daar ook voldoende (geld)middelen voor geven.

De gemeente heeft haar eigen set van taken. Door schaalvergroting en intergemeentelijke bestuursvormen zien wij vaak de verantwoordelijkheden vertroebelen. Ook herkent de burger zich soms niet meer in zijn bestuur. Als ChristenUnie willen we meer aandacht voor de rol van de raad en de democratische controle t.a.v. intergemeentelijke samenwerking.

De ChristenUnie ziet en erkent de dorpskernen en hecht aan het eigene van de lokale gemeenschap. Keuzes voor schaalvergroting maken wij als deze gericht zijn op inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid. Als er van overheidswege een scenario van samengaan met andere gemeenten wordt opgelegd, dan gaat ons hart uit naar gemeenten met de zelfde historisch herkenbare attitude. Een herindeling slechts gemotiveerd door de kwantiteit (bijvoorbeeld het aantal inwoners) verdient niet onze steun.

Onze inzet is er op gericht om als Gemeente Giessenlanden zelfstandig te blijven.

Deze lijn doortrekkend binnen de gemeente wil de ChristenUnie ook serieus kijken naar mogelijkheden om buurten en dorpen meer eigen verantwoordelijkheden te geven door inspraak en stimulering van meningsvorming. Communicatie met de burger op de juiste momenten speelt een belangrijke rol. De website van de gemeente is een goed medium dat verder mag worden uitgebreid. Daarnaast moeten zeker degenen die niet over moderne media beschikken op traditionele wijze betrokken worden via krant en papier.

Tegelijkertijd zoekt de ChristenUnie de constructieve samenwerking met omliggende gemeenten. De intussen bestaande samenwerkingsverbanden (operationeel en strategisch zijn de daarbij gebruikte termen) worden als nuttig ervaren en zullen worden aanbevolen indien de problematiek daarom vraagt.

Binnen de lokale overheid zien wij een wijzigende rol van de burgemeester. De bevoegdheden zijn groot en door de tijd heen verruimd. Zo is de burgemeester lid van het regionale College, lokale driehoek (politie) en veiligheidsregio. Ook kan de burgemeester tijdelijke huisverboden en gedwongen opvoedingsondersteuning opleggen. Verantwoordelijkheid vraagt verantwoording afleggen aan een democratisch gelegitimeerd orgaan. Hier ontbreekt het te vaak aan. De ChristenUnie wil dit dan ook veranderen.

Juridische procedures komen steeds meer voor door verharding van de samenleving. Hierdoor worden relaties geschaad en verstoord. Wij willen beleid ondersteunen waarin overbodige regels worden geschrapt en de handhaving van de overblijvende regelgeving gericht is op samenwerking, betrokkenheid en verantwoording geven en nemen.

Concrete aandachtspunten

Het is belangrijk om burgers in een vroeg stadium te betrekken en te activeren. De mening van de kiezer nemen wij serieus, zoals past bij een dienstbare overheid. Dit is te realiseren d.m.v. een periodieke enquête i.c.m. kernbezoeken. Raadplegende bijeenkomsten over belangrijke concrete onderwerpen welke de burger direct aangaan. Burgerparticipatie dient representatief te zijn en niet alleen te worden ingezet bij nieuw beleid, maar ook bij moeilijke beslissingen zoals bezuinigingen.

- Bestuurskrachtmeting mag geen puur technische vergelijking met andere gemeenten ('benchmark') zijn, maar moet ruimte bieden aan de 'colour locale' en aan de mening (o.a. tevredenheid) van de betrokkenen (burger, ondernemer).
- De bestuurskracht van de gemeente Giessenlanden biedt voor als nog voldoende mogelijkheden om zelfstandig te blijven. De noodzaak voor samenvoeging of fusie is niet aantoonbaar aanwezig.
- Samenwerking met andere gemeenten op strategisch, beleidsmatig en operationeel niveau.
- Wij willen helderheid bieden aan de burger. Vereenvoudigen van processen waar dat kan. Wij kunnen zichtbaar maken wat de burger van ons kan verwachten met servicenormen en een burgerhandvest. Wij opteren voor een gemeentelijke organisatie gemaakt voor de burger / ondernemer.
- Een meldpunt overbodige regelgeving.
- Ambtenaren welke zijn betrokken bij vergunningen en inspraakprocedures worden getraind in mediation-vaardigheden. Bij (dreigende) conflict situaties eerst inzetten op bemiddeling.
- Geen juridische procedures bij onvoldoende kans van slagen.
- Wij willen een duidelijke samenwerking tussen Raad en College. Samenwerken vraagt inzicht in de eigen rollen en de bereidheid de ander de ruimte te geven. De raad kan zich versterken in haar kaderstellende rol (startnoties <laten> maken), volksvertegenwoordigende rol (de wijk-schouw, vergadervormen die aansluiten bij de burgers e.d.) en een controlerende rol. Bij de voorbereiding van de kaderstelling door de raad dient het college uitdrukkelijk verschillende mogelijkheden met voor en tegen te presenteren.

- Een gemeentelijke overheid moet controleerbaar en integer zijn. Dat vraagt voortdurende aandacht en onderhoud. Burgemeester en college dienen zich te verantwoorden voor hun inzet in gemeenschappelijke regelingen, regionaal college (politie), driehoek en veiligheidsregio
- De ChristenUnie staat een sobere overheid voor die ruimte geeft aan het particuliere initiatief.
- De inzet op maatschappelijk terrein buiten de gemeentegrenzen is slechts bij uitzondering een zaak van de gemeente. Stedenbanden moeten echt een zinvolle bijdrage leveren.
- Een duidelijk beleid rond communicatie, het gebruik van internet, klantgerichtheid en afhandeling van klachten.
- De uitdijning van de informatiestroom rondom het bestuurlijk proces tegengaan.

2.2 Veiligheid

Trends en ontwikkelingen

Integraal veiligheidsbeleid krijgt steeds meer aandacht. Denk aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen, de Handreiking Veilig Uitgaan, het Keurmerk Veilig Ondernemen, de Veiligheid-effectrapportage en BIBOB, maar ook de aansluiting bij de veiligheidsregio's is een goed voorbeeld.

In toenemende mate staat het gedoogbeleid met betrekking tot coffeeshops onder druk. Steeds duidelijker wordt de betrokkenheid van de criminele sector bij de drugshandel. En ook de criminele overlast van die drugshandel. Daardoor ontwikkelen zich twee stromingen. De ene stroming is voor sluiting van de coffeeshops. De andere stroming wil de coffeeshops bevoorraden door bijvoorbeeld een legale wietplantage.

Bij de drankketen zijn ook twee sporen te herkennen: totale sluiting versus regulering (die moet leiden tot uitsterven dan wel sterke vermindering).

Jongeren in Nederland, dus ook jongeren binnen onze gemeente gebruiken te vroeg, te veel en te vaak alcohol. De gevaren daarvan op termijn zijn belangrijk om te benoemen. Alcohol remt de ontwikkeling van de hersenen, is schadelijk voor organen zoals lever etc. en vergroot de kans op verslaving op latere leeftijd. Het directe gevolg is ongewenst en risicovol gedrag.

Het beleid van de politie is steeds meer afgestemd op kengetallen en landelijk en lokaal aangedragen aandachtspunten. Een onrustige wijk krijgt daardoor extra aandacht, maar zodra de onrust weg is, is ook de extra aandacht weg. Structurele aandacht voor zo'n wijk en preventieve aanpak van de problemen moet dan vanuit de gemeente komen.

Veiligheid is subjectief. Toch verschijnen er steeds vaker veiligheidsmonitors met kengetallen. Deze gegevens zijn goed bruikbaar maar wel een valkuil voor lokaal ad hoc beleid. Ad hoc beleid moet worden ingezet voor incidenten, het langere termijn beleid moet incidenten voorkomen.

Burgernet, een samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie, is een nieuw initiatief om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen..

De visie van de ChristenUnie

De overheid is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Maar ook burgers, zowel individueel als collectief, hebben hierin een rol. Overheid en burgers werken samen aan een veilige en leefbare samenleving, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden.

De overheid staat voor een duidelijke handhaving van normen en waarden. Vertegenwoordigers van de lokale driehoek (burgemeester, politie en justitie) hebben daarin elk hun eigen taak en zorgen voor een nauwe, efficiënte en doeltreffende samenwerking.

Ook het voorkómen van normoverschrijdend gedrag is belangrijk. Handhaving en preventie dienen in evenwicht te zijn. Partners in preventie zijn onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs en gezondheidszorg. Samenwerking tussen al deze partijen is van belang, maar mag niet uitmonden in overleg zonder resultaten. De gemeente kan hierin een actieve en regisserende rol vervullen. Integraal aanpak van het veiligheidsbeleid is daarom noodzakelijk. De gemeenteraad kan daarvoor de gewenste kaders vaststellen.

Burgers actief betrekken bij veiligheid op straat, in de wijk, etc. Burgers kunnen de oren en ogen zijn van de politie. Overlastgevend en crimineel gedrag moeten daarom blijvend gemeld worden bij de politie. Burgers spreken hun medeburgers aan op ongewenst en asociaal gedrag waarbij hun eigen veiligheid natuurlijk niet uit het oog mag worden verloren. Burgers hebben respect voor hun medeburger, andermans eigendommen en de leefomgeving. De gemeente kan de inzet van de burgers versterken door een BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) in te zetten. Deze is het aanspreekpunt

voor de burgers en zo een verlengstuk van de politie. Hij/Zij kan de politie ontlasten bij parkeer- en verkeersovertredingen.

Aanpak van probleemjongeren: hard als het moet, zacht als het kan. In dit verband mag het thema jongeren en alcohol permanent op de politieke agenda.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Gedogen is geen oplossing, het creëert alleen maar weer nieuwe problemen. De overheid stelt duidelijk wat wel en niet mag en heeft oog voor onderliggende problemen.

Concrete aandachtspunten

- Zorg voor een blijvende inzet voor een voldoende sterk en geoefend brandweerkorps. Indien mogelijk een bezetting op de brandweerauto van 6 naar 4 personen.
- Stimuleren/promotie van de brandweer bij de jeugd en volwassenen.
- Zorg dat een drank(keten) beleid opgesteld wordt waardoor handhaving mogelijk wordt en uitwassen kunnen worden voorkomen.
- Stel blowverboden in op specifieke plaatsen (zoals speelplaatsen of plaatsen waar overlast is).
- Zorg voor lage drempels voor het doen van aangifte.
- Verhaal via actief beleid de kosten van vandalisme op de ouders. Publiceer regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van schade ten gevolge van vandalisme.
- Versterken van de sociale samenhang tussen mensen en groepen mensen in onze dorpen.
- NUL-optie voor de vestiging van gokhallen, bordelen en coffeeshops.
- Follow-up van de resultaten van het regionale anti-alcoholproject "verzuip jij je toekomst" invoeren. Dit houdt in: het tegengaan van schadelijk alcohol gebruik in het algemeen en voor jongeren onder de 16 jaar in het bijzonder. De aanpak is gebaseerd op de pijlers: educatie en draagvlak, beleid en regelgeving, handhaving.
- Resultaten van de lokale veiligheidsmonitor uitwerken en daar waar zinvol toepassen.
- Stimuleer de agent in de klas. Veel korpsen vinden het geven van voorlichting in de klas geen prioriteit meer, maar het is zo belangrijk dat jongeren hun wijkagent op een goede manier leren kennen.

2.3 Financiën

Trends en ontwikkelingen

In onze samenleving lijkt het vaak alsof alles draait om geld. Hoewel de begroting van een gemeente vol cijfers staat, gaat het uiteindelijk niet om die cijfers maar om het verhaal achter de cijfers. Het gaat om het beleid en keuzes maken: waaraan mag hoeveel geld besteed worden?

De invoering van de dualisering in het gemeentebestuur in 2002 heeft geleid tot de ontwikkeling van een programmabegroting. Grote winst van een goede programmabegroting is de juiste mix van beschrijving van beleidskeuzes en het weergeven van de financiële vertaling daarvan.

De ruimte voor een eigen gemeentelijk belastinggebied lijkt steeds kleiner te worden.

De laatste jaren wordt bij de controle van de gemeentelijke bestedingen steeds meer aandacht besteed aan de vraag of gelden doelmatig en rechtmatig zijn besteed. De ChristenUnie juicht deze ontwikkeling toe. De gemeenteraad en het College van B&W - en het ambtelijk apparaat - moeten steeds in onderlinge samenwerking alert blijven op deze ijkpunten. Er moet duidelijkheid verschaft worden over gemaakte keuzes en er moet begroot en verantwoord worden op basis van heldere normen.

De visie van de ChristenUnie

Inwoners worden steeds mondiger en vragen verantwoording van de gemeente. De ChristenUnie staat hier positief tegenover omdat het terecht is dat het bestuur in het openbaar verantwoording aflegt. Het gaat over de besteding van *publieke* middelen. Het is de plicht van het gemeentebestuur om duidelijk te maken waaraan ze geld uitgeeft en op welke wijze dit bijdraagt aan de bloei van de gemeente.

De rijksbijdrage aan de gemeentebegroting zal zeer waarschijnlijk afnemen. Sommige berichten spreken van een forse afname. Het op orde houden van de financiële huishouding heeft daarom een hoge prioriteit.

Concrete aandachtspunten

Financieel beheer

Het gemeentebestuur heeft de plicht om jaarlijks te zorgen voor evenwicht tussen inkomsten en uitgaven: een reëel sluitende begroting is de norm.

Een meerjarenraming is noodzakelijk om op middellange termijn zicht te houden op de financiële situatie van de gemeente.

Het opbouwen en bewaken van een goede reservepositie is belangrijk om eventuele tegenvallers op te vangen. Bestemmingsreserves en voorzieningen moeten periodiek getoetst worden op de actuele behoefte.

Belasting en tarieven

De OZB is de belangrijkste belasting die de gemeente 'vanaf haar eigen grondgebied' mag heffen. De hoogte van de OZB-tarieven is bij uitstek een politieke afweging. De ChristenUnie vindt dat bij de vaststelling van de OZB-tarieven de volgende onderdelen moeten worden betrokken:

- financiële positie van de gemeente
- draagkracht van burgers en bedrijven
- ambitieniveau van de gemeente
- het totaalplaatje van de eigen belastingen en heffingen, in relatie tot andere gemeenten.

De tarieven van de OZB mogen geen sluitpost van de begroting vormen waarmee naar believen tekorten kunnen worden gedekt. De jaarlijkse aanpassing van de OZB-tarieven moet plaatsvinden op basis van heldere beslisregels.

Het heeft de voorkeur om dit bij aanvang van een nieuwe raads- en college-periode het belasting en tarievenbeleid vast te stellen.

De ChristenUnie vindt dat het gemeentebestuur zich terughoudend moet opstellen waar het gaat om het verhogen van de lastendruk voor de inwoners. Efficiëntieverbetering moet een voortdurend proces zijn onder andere om de lokale lastendruk binnen de perken te houden.

Indien de financiële draagkracht van burgers daartoe aanleiding geeft, behoort kwijtschelding van verschuldigde belasting(en) en heffingen in individuele gevallen tot de mogelijkheid. Het gemeentebestuur maakt duidelijk op welke wijze een verzoek tot kwijtschelding kan worden ingediend. Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk onderdeel van beleid in de strijd tegen sociaal isolement en armoede. Het College van B&W moet zich inspannen om het kwijtscheldingsbeleid bekend te laten zijn bij de groepen waarvoor het bedoeld is.

Grondbedrijf

Het college zal de raad jaarlijks inzicht geven in de grondexploitaties door middel van een Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG). In het belang van voldoende woningbouw in alle kernen is het in het uiterste geval mogelijk tekorten te dekken ten laste van de opbrengst 'verkoop woningbedrijf'.

Opbrengst van het woningbedrijf

De opbrengst van het woningbedrijf dient ten goede te komen aan de burgers van Giessenlanden. Om dat doel te bereiken zullen een aantal bijzondere projecten worden uitgevoerd. Voorbereiding hiervan vindt momenteel plaats.

Risicomanagement

Bij de begroting en de jaarrekening moet aandacht worden geschonken aan de risicoparagraaf. De belangrijkste risico's moeten worden benoemd en van bedragen worden voorzien. Hierdoor kan er begrotingstechnisch rekening met deze risico's worden gehouden. D.m.v. financiële voorzieningen kunnen risico's worden afgedekt.

Treasury-statuut

Omdat gemeenten met publieke middelen omgaan, moet het treasury-statuut op orde zijn. In ieder geval moet duidelijk en solide beleid worden ontwikkeld over het uitzetten van tijdelijk 'overtollige' middelen, spaargelden en beleggingen

Subsidiering

Financiële ondersteuning van maatschappelijke activiteiten is een hulpmiddel om de samenleving tot bloei te laten komen. De ChristenUnie staat dan ook positief tegenover het subsidiëren van bijvoorbeeld amateur sportverenigingen, culturele activiteiten en – voorzieningen. In beleidsnota's moet helder worden vastgelegd wat de bedoeling is van gemeentelijke financiële ondersteuning en welke effecten van de subsidie verwacht worden. De zorgvuldigheid eist dat ook aandacht wordt besteed aan de subsidiegrondslagen.

Het subsidiebeleid dient te zijn vastgelegd in een algemene subsidieverordening en in goed onderbouwde uitvoeringsbesluiten.

Belangrijke voorwaarden voor subsidieverstrekking:

- de te subsidiëren activiteiten/voorzieningen moeten duidelijk omschreven zijn en dienen: eigen bewoners, rekening houdend met doelgroepen beleid voor jongeren, gezinnen, ouderen, uitkeringsgerechtigden, hulpbehoevenden en vrijwilligers.
- eigen verantwoordelijkheid van particulieren en organisaties wordt benadrukt. Subsidies betekenen in beginsel een aanvulling op eigen financiële middelen. Verenigingen zullen altijd reële contributies moeten heffen en zelfwerkzaamheid ontplooiën.
- het is zinvol om regelmatig de hoogte van de structurele subsidies te herijken.
- subsidie kan alleen gegeven worden voor activiteiten/voorzieningen die algemeen toegankelijk zijn. Dit geldt ook voor organisaties die werken vanuit een bepaalde levensbeschouwing.
- activiteiten/voorzieningen die in strijd zijn met de normen en waarden die ons in de Bijbel gegeven zijn en/of die in strijd zijn met algemene fatsoensnormen of de goede zeden, komen niet in aanmerking voor gemeentelijke subsidie.
- geen automatische inflatie correctie. De administratieve last van subsidiëring relateren aan de hoogte en de duur van de subsidies.
- bij voorkeur een eenmalig bedrag. Anders, dan met inbouw van reductieschema en einddatum.
- passende verantwoording van de te ontvangen subsidie.

Uitgangspunten:

- Jaarlijks een sluitende begroting, waarbij lopende uitgaven door lopende inkomsten zijn gedekt.
- De periode waarin de begrotingstekorten worden gedekt ten laste van de verkoopopbrengst woningbedrijf zo beperkt mogelijk houden.
- Helderheid over het 'meerjarenperspectief' waarbij gemaakte keuzes in beginsel als taakstellend moeten worden beschouwd.
- Raad en College moeten blijvend streven naar verhoging van de informatiewaarde van de programmabegroting, bestuursrapportages en jaarrekening.
- Goede afweging van ambitieniveau van de gemeente en de hoogte van de gemeentelijke lasten.
- Veel aandacht voor lange termijn aspecten van de begroting, zoals planning van onderhoudsbudgetten, en degelijke investeringsramingen.
- Structurele lasten moeten met 'structurele middelen' worden gefinancierd.
- Het College doet jaarlijks verslag van de kostendekkendheid van de verschillende heffingen. De gemeenteraad kan haar kaderstellende taak inhoud geven door voor belangrijke heffingen de gewenste dekkingsgraad vast te leggen. In principe dienen de heffingen kostendekkend te zijn. Hierbij wordt eerst gekeken naar het verlagen van de kosten en daarna pas naar het verhogen van de heffingen.

3 Duurzame leefomgeving

Een centraal begrip bij de ChristenUnie is verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor mensen en de inrichting van de samenleving, maar ook verantwoordelijkheid voor natuur en milieu. Ook dat is christelijk-sociaal.

De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij willen als goede rentmeesters op een verantwoorde en dus duurzame manier omgaan met de schepping. Dat bepaalt onze keuzes op terreinen als natuur, energie en klimaat, maar ook op het gebied van afval, mobiliteit en bebouwing.

Wij zijn beheerders/gebruikers van Gods schepping, niet de verbruikers/verkwisters ervan. Hoewel veel milieu- en klimaatbeleid op Europees, of zelfs op wereldniveau gemaakt wordt, kan ook de gemeente d.m.v. de voorbeeldfunctie een bijdrage leveren. De gemeente kan haar gebouwen energiezuinig maken, of in de kantine duurzaam geproduceerde producten aanbieden. Daarnaast kan de gemeente lokale klimaatinitiatieven ondersteunen.

Verduurzaming is niet gemakkelijk, maar noodzakelijk. Soms is het lastig draagvlak te vinden. Niemand wil een kolencentrale in de achtertuin, maar vaak ook geen windmolen. Soms is het financieel moeilijk, maar duurzaamheid mag geen sluitpost zijn op de begroting. Het is de taak van de gemeentelijke overheid zulke belangenafwegingen te maken. Niets doen is geen optie meer.

De verschillende belangen zoals groen, water, wonen, en wegen overvragen de beschikbare ruimte. Het wordt steeds belangrijker dat de overheid duidelijke ruimtelijke keuzes maakt. De belangen van bestaande en nieuwe ruimtevragers moeten worden afgewogen. De overheid moet daar zijn werkwijze op aanpassen. Integraal en gebiedsgericht werken zal opgezet en uitgebouwd moeten worden. De overheid heeft daarbij niet meer alle kaarten in handen, maar treedt vaak op als overlegpartner of als regisseur in het speelveld met andere partijen.

Samenwerking vraagt om overleg met velerlei betrokkenen, zoals mede-overheden, grondeigenaren en belangenorganisaties. Dat vergt soms veel tijd. Maar door belanghebbenden in het voortraject goed te betrekken, kunnen vaak bezwaren later in het proces worden ondervangen. De nadruk moet liggen op participatie, om langdurige (en kostbare) juridische procedures te voorkomen. Dit sluit aan bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, waar het accent ligt op overleg vooraf in plaats van toetsing achteraf.

Samenwerken kan ook heel goed in het beheer van de openbare ruimte. In projecten als 'Schoon, heel en veilig' werken gemeente, politie, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties samen aan een leefbare samenleving.

3.1 Ruimtelijke ordening en wonen

Trends en ontwikkelingen

Ruimte is een schaars goed. Wonen, industrie, landbouw en natuur strijden om een plekje op de Nederlandse kaart. De druk is niet overal even groot. Toch is het goed om na te denken over het ruimte-vraagstuk. Nederland zal zich blijven ontwikkelen. Keuzes die we nu maken, zijn bepalend voor de leefomgeving van toekomstige generaties. Het gaat om een evenwichtige keuze tussen ecologie en economie. Met de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, op 1 juli 2008 in werking getreden) is het primaat bij gemeenten komen te liggen: decentraal wat kan, centraal wat moet. Gemeenten moeten hun regierol in het ruimtelijke orderingsbeleid oppakken. Op die manier kunnen zij vanuit de lokale samenleving sturing geven aan het ruimte-vraagstuk, zowel kwantitatief als kwalitatief.

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vraagt aandacht voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Lange tijd ging het bij ruimtelijke ontwikkelingen vooral om kwantiteit en dat was ook nodig: er moest gebouwd worden om tegemoet te komen aan de vraag naar onder andere huisvesting en bedrijventerreinen. De recente economische en demografische ontwikkelingen geven echter ruimte om te investeren in kwaliteit:

- door te kiezen voor zoveel mogelijk behoud van het groene buitengebied. Daarom wil de ChristenUnie investeren in meervoudig ruimtegebruik.
- de ChristenUnie pleit voor landschapontwikkelingsplannen. Ook zijn we een warm voorstander van herstructurering van bedrijventerreinen en clustering in regionale terreinen.
- door extra aandacht te geven aan de openbare ruimte, aan duurzaam bouwen en levensloopbestendig wonen.
- het volkshuisvestingsbeleid van de gemeente moet gericht zijn op verschillende doelgroepen en de leefbaarheid in alle kernen.
- structurele inventarisatie van de behoefte aan woonruimte

Concrete aandachtspunten

Een toekomstgerichte en realistische structuurvisie; actuele bestemmingsplannen

- De ChristenUnie wil blijvend naar aanleiding van de structuurvisie het debat zoeken met de samenleving: bewoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, scholen etc. Zo creëren we betrokkenheid.
- Burgers verdienen rechtszekerheid. Daarom moeten er actuele bestemmingsplannen zijn, die digitaal kunnen worden ingezien.
- Bewaking van de GROENNORM welke is vastgesteld in de ChristenUnie motie van 19 juni 2008. Dit is het streven naar minstens 75 m² openbaar groen per woning binnen de bebouwde kom om 'verstening' te voorkomen.

Meervoudig ruimtegebruik

- Bouwen binnen het dorp levert vaak een exploitatietekort op. Benut de mogelijkheden van de nieuwe Wro, waarbij de gemeente afspraken maakt met de ontwikkelaar over bijvoorbeeld sociale woningbouw.
- Meervoudig ruimtegebruik, bijvoorbeeld in bebouwde/overbelaste gebieden de aanleg van infrastructuurle werken van nationaal belang realiseren d.m.v. tunnels en ondergronds bouwen/parkeren. Dit is vaak geen luxe, maar noodzaak. Bepalingen over ondergronds bouwen op nemen in bestemmingsplannen.
- Onderzoek mogelijkheden om boven winkels en dergelijke woningen te bouwen.

Meer aandacht voor de openbare ruimte

- De kwaliteit van onze leefomgeving wordt sterk bepaald door bebouwing maar ook door de openbare ruimte, die meer is dan de restruimte na bebouwing. Maar ook voldoende aandacht voor inrichting, beheer en onderhoud. Zorg dat bij samenwerking met projectontwikkelaars en woningcorporaties de rol van gemeenten en het publieke belang van de leefomgeving voldoende is geborgd.
- Open ruimten zijn onmisbaar: pleinen, groenstroken, parken, speelgebieden en oppervlaktewater. Het zijn de 'longen' van dorpen. Bouwen op inbrei-locaties is goed, maar de leefbaarheid mag niet in het geding komen. Bouwen in het weiland heeft de voorkeur boven zicht locaties (b.v langs water) in de lintbebouwing.
- De gemeente Giessenlanden verdient een eigen monumentenbeleid, waarin aandacht is voor de lokale identiteit en geschiedenis.
- Bij sanering van oude bebouwing de karakteristieke panden of gevels integreren in de nieuwbouw.
- Welstand heeft alles te maken met ruimtelijke kwaliteit. Daarom is gemeentelijk welstandsbeleid onontbeerlijk. De 'welstandstoets' door een onafhankelijke commissie van deskundigen is zeker waardevol. Het is goed om de uitvoering van het welstandsbeleid goed te borgen en af te stemmen op het karakter van de gemeente. Een mogelijkheid is het opdelen van de gemeente in 'welstandsniveaus'. Volledig welstandsvrij bouwen blijft een uitzondering (bijv. vrije kavels in nieuwe woonwijk). De Welstandscriteria moeten ook periodiek herzien worden.
- Stel voor nieuwe ontwikkelingen passende en op duurzaamheid gerichte beeldkwaliteitplannen op.

Duurzaam (ver) bouwen

- Onderzoek de mogelijkheden die er zijn om invulling te geven aan 'duurzaam bouwen':
 - bouwen met duurzame materialen, die op verantwoorde wijze geproduceerd en kwalitatief hoogwaardig zijn.
 - woningen die klimaatneutraal zijn of zelfs energie 'produceren'.
 - levensloopbestendigheid van een woning of wijk: mensen kunnen hun hele leven in hetzelfde huis blijven wonen, ongeacht hun omstandigheden (echtpaar, gezin, ouderen, zorgbehoevend, etc.).
- Het is wettelijk niet toegestaan om bovenop de duurzaamheidseisen uit het Bouwbesluit extra eisen te stellen aan ontwikkelaars (Woningwet) maar wel kan geprobeerd worden afspraken te maken met ontwikkelaars en corporaties. In ieder geval kan de gemeente eisen stellen voor *eigen* bouwwerken. Verschillende gemeenten hebben hier al doelen voor vastgesteld op basis van EPC-normen (EPC = Energieprestatiecoëfficiënt).

Bij de vergunningverlening en oplevering van nieuwbouwwoningen moet daadwerkelijk getoetst en gehandhaafd worden of aan de wettelijke duurzaamheidseisen en de criteria van eventueel verleende subsidie(s) is voldaan.

Geen kwantiteit, maar kwaliteit en afstemmen op de vraag

- Zorg ervoor dat het huisvestingsbeleid van de gemeente aansluit op de vraag. Bijzondere aandacht voor aanleunwoningen/kangoeroewoningen en leefbaarheid in alle kernen.
- Demografische ontwikkelingen laten zien dat de groep 1-persoons huishoudens sterk zal groeien en tegelijkertijd dat de bevolkingsaantallen niet meer groeien of zelfs dalen. Het opstellen van een woonvisie is een goed middel om de toekomstige woonvraag in kaart te brengen. De nota Volkshuisvesting moet periodiek tijdig worden geëvalueerd en bijgesteld.

Het buitengebied een kwaliteitsimpuls geven

- Het groene buitengebied is niet het restgebied tussen dorpen en steden, maar verdient een eigen visie op de inrichting.
- Zorg ervoor dat uw gemeente, samen met buurgemeenten en de provincie, landschapontwikkelingsplannen opstelt. Een visie op het buitengebied biedt de beste garantie voor behoud van de landschappelijke kwaliteit.
- Organiseer draagvlak in het buitengebied, want dat is cruciaal voor de uitvoering van plannen.
- De landbouw is op veel plaatsen essentieel als drager van het buitengebied. Tegelijkertijd is deze bedrijfstak in ontwikkeling door schaalvergroting, verbreding (nevenactiviteiten) en verdieping (biologische landbouw). De landbouw dient voldoende en blijvend toekomstperspectief worden geboden.
- Bij toepassing van de ruimte-voor-ruimte regeling kan nabij de dorpskernen gebouwd worden zodat het open gebied in tact blijft.
- De ChristenUnie is voor het behoud van historische agrarische panden door daarin woningen of zorgboerderijen toe te staan.

Inzet op regionale bedrijventerreinen

- Een regionaal bedrijventerrein, gunstig gesitueerd nabij belangrijke ontsluitingsroutes en openbaar vervoer, is vanuit ruimtelijk oogpunt te verkiezen boven elke gemeente een eigen bedrijventerrein.

Een klimaatbestendig ruimtelijk beleid

- Ook gemeenten moeten zich in hun ruimtelijk beleid rekenschap geven van klimaatverandering.
- De gemeente heeft een rioleringsplan waarin rekening wordt gehouden met hevige regenval (afvoercapaciteit). Door het relatief schone regenwater 'af te koppelen' van het riool, kan vuilwater overstort worden gereduceerd. In de omgeving waar nog geen sprake is van een gescheiden rioolstelsel dient gekeken te worden naar mogelijkheden voor afkoppeling. Bij reconstructies van wegen, van parkeerterreinen en bij uitbreidingsplannen dient hier specifiek op gelet te worden.
- De bekende trits 'vasthouden, bergen en afvoeren' laat zich ruimtelijk vertalen door gebruik te maken van oppervlaktewater in en waterberging in het buitengebied. Het gemeentelijk waterbeleid laat zich dan ook het beste vertalen in een goed gemeentelijk waterplan waarin aandacht gegeven wordt aan zowel het oppervlaktewater en het grondwater.

3.2 Natuur, milieu en klimaat

Trends en ontwikkelingen

We kunnen er intussen niet meer omheen: het klimaat verandert. Ook al zouden we met directe ingang de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen drastisch verminderen, dan nog zal de klimaatverandering de komende decennia doorgaan. Het begrip *duurzaamheid* heeft in dit kader een extra dimensie gekregen. Een uiterst belangrijk begrip, maar wel op de juiste manier te gebruiken: niet te veel meer praten en schrijven, aan de slag er mee!

In het licht van de klimaatontwikkeling is energieverbruik een belangrijk thema. Energie labeling van gebouwen kan hierin een goede rol spelen.

Een andere ontwikkeling die zijn beslag moet gaan krijgen in de komende periode, is de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Binnen de Wabo moeten circa 25 regelingen samen worden gebracht die de fysieke leefomgeving betreffen. Het gaat hierbij om bouw-, milieu-, natuur- en monumentenvergunningen, die gebundeld worden tot Omgevingsvergunning. Deze ontwikkeling kan en moet, mits zorgvuldig voorbereid en ingevoerd, tot een aanzienlijke verbetering van de dienstverlening door de overheid leiden.

Op gebied van afval zijn er ontwikkelingen, zoals het nieuwe Landelijk afvalbeheerplan (LAP) 2009-2021, die aanzetten geven tot integraal materiaalketenbeleid (*cradle to cradle*).

De doelstelling van gemiddeld minstens 60% hergebruik van het huishoudelijk afval in 2015 moet haalbaar zijn.

De visie van de ChristenUnie

Wij hebben de schepping van onze Schepper ontvangen om deze op een juiste wijze te beheren en te bewaren. Belangrijk is dat volgende generaties kunnen voortborduren op door ons ingezette acties. Vanuit ons christelijk geloof, dat ons leert om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf, moeten wij activiteiten gericht op milieu, natuurbeheer en klimaat ontplooiën.

Met onze naaste wordt niet alleen diegene die wij direct kennen bedoeld. Ook mensen die elders leven (en vaak minder bedeed zijn dan wij) moeten kunnen profiteren van de positieve gevolgen van ons handelen. Een goede verhouding tussen consumptie en milieu is daarbij essentieel.

Dat betekent dat ook in financieel mindere tijden een daadkrachtig milieubeleid op peil kan blijven, ja zelfs juist een kans is dit extra te bevorderen door bezuiniging.

Doordat veel milieutaken gedecentraliseerd zijn hebben gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering van het beleid. De gemeente is op basis van de Wet Milieubeheer verplicht tot het vaststellen van een integraal milieubeleidsplan. De Gemeente Giessenlanden dient het nieuwe milieubeleidsplan snel vast te stellen en daarna periodiek te evalueren.

De ChristenUnie staat volledig achter de doelen zoals die zijn verwoord in het klimaatakkoord dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk (Ministerie VROM) hebben gesloten:

- Een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30% in 2020 (ten opzichte van 1990). Hierbij gaat het om zowel CO₂ als de overige broeikasgassen zoals methaan en lachgas.
- Een energiebesparingspercentage van 2% per jaar.
- Een aandeel van hernieuwbare energiebronnen (duurzame energie) van 20% in 2020.

30% CO₂ reductie is op zich vele malen beter dan niets, maar nog altijd vele malen slechter dan het hoogst haalbare: energietransitie (de overgang van fossiele naar duurzame brandstoffen, zoals energie uit zon en wind). Die transitie moet binnen maximaal drie decennia worden gerealiseerd.

Auto's op elektriciteit zijn al verkrijgbaar. Overheidsinstellingen zouden het voorbeeld kunnen geven om hiermee te gaan rijden.

De ambities liggen hoog, maar zijn niet onuitvoerbaar. Een hechte samenwerking tussen het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, woningbouwcorporaties, bedrijven en burgers zal noodzaak zijn.

Gemeenten vervullen een zeer belangrijke voorlichtende en faciliterende rol in dit geheel. Zij staan immers dicht bij de burger (loketfunctie), maar hebben ook een voorbeeldrol. Tevens vervult de gemeente de rol van vergunningverlener en handhaver.

Veel staat er op papier. Nu de uitwerking nog. Gemeenten moeten lokaal of binnen regionale samenwerking een klimaatactieplan opstellen afgestemd op het (eventuele) klimaatprogramma van de Provincie.

Nederland 'produceert' met elkaar circa 60 megaton (60.000.000.000 kilo) afval per jaar. Het is belangrijk daarmee zorgvuldig om te gaan.

Het apart inzamelen van gft-afval is meestal heel zinvol en (milieu-)rendabel. Het Rijk heeft gemeenten vanaf eind 2008 wel meer vrijheid gegeven om ten aanzien van gft-inzameling af te wijken van de Wet milieubeheer.

Naast GFT zijn inmiddels ook afspraken gemaakt rond de inzameling van plastics. Bij het inzamelen van oud papier hebben vanouds kerken, verenigingen en instellingen een grote rol gespeeld. Deze rol kan op veel plaatsen versterkt worden, zeker als ze voorzien worden van financiële prikkels.

Zwerfafval is nog steeds één van de meest genoemde ergernissen onder de bevolking. Gemeenten moeten zoveel mogelijk maatregelen nemen om zwerfafval te voorkomen. Blijvende voorlichting hieromtrent is van groot belang. Handhavend optreden is noodzaak.

Concrete uitwerking

De gemeente heeft naar de burger toe niet alleen een voorlichtende rol maar moet zich er terdege van bewust zijn dat er naar haar gekeken wordt (voorbeeldfunctie). Onderstaand een aantal punten waarnaar gekeken kan worden bij het opstellen van het lokale verkiezingsprogramma of dit ook lokaal bruikbaar is.

Voorlichting

- Zorg voor heldere voorlichting bij het in werking treden van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het gaat hier om één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.
- Geef voorlichting over de mogelijkheden die er zijn om het milieu goed te beheren en verontreiniging tegen te gaan door milieu bewust gedrag bij burgers en ondernemers. Concrete maatregelen, zoals het verstrekken van premies kunnen mensen aanzetten tot gedragsverandering.
- Verstrek Natuur- en Milieu Educatieve voorlichting. Vrijwilligers kunnen worden ingezet bij het geven van voorlichting op basis- en middelbare scholen. Ook speciale activiteiten zoals de Nationale Boomfeestdag kunnen in samenwerking met bijvoorbeeld scholen worden georganiseerd. IVN (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie) Nederland kan hierbij geraadpleegd worden (www.ivn.nl)
- Doe mee aan landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost, etc. (Nederland Schoon, Opzooieren e.d.) (<http://www.afvalonline.nl/agenda>). Hiermee kan een gemeente extra acties ondernemen om afvalscheiding onder de aandacht te brengen bij de burgers. Individuele burgers, scholen en organisaties kunnen worden betrokken bij een zwerfafval-opruim-project. De jaarlijkse Vuilvis-actie door visclubs mag meer promotie krijgen.
- Verplicht winkels, scholen en dergelijke het 'eigen erf' schoon te houden.
- Houdt een compostsilo actie om gft-afval door de burger zelf te laten composteren. Dit voorkomt transport- en verwerkingskosten en realiseert CO-2 reductie.
- Stimuleer kringloopwinkels en inleverplaatsen.
- Maak inleverpunten voor plasticafval.
- Stimuleer gebruik van regenwater.
- Realiseer bij de bouw van meergezinswoningen ondergrondse of in pandige afval inzamelmogelijkheden voor gescheiden afvalstromen via de stichtingskosten.

Voorbeeldfunctie

- Zorg voor een duidelijk beleid betreffende het kappen van groen en realiseer waar mogelijk is de vastgestelde groennorm. Herbeplanting moet bovenaan staan in het te voeren beleid.
- Stel een Bomen Beleidsplan op en benoem hierin op welke plaatsen welke soorten/types bomen geplant kunnen worden. Benoem ook de waardevolle en beeldbepalende bomen per dorp en hoe daarmee om te gaan.
- Vereenvoudig het kapvergunningstelsel.
- Zorg voor een actueel landschapsontwikkelingsplan.
- Realiseer voldoende (ondergrondse) containers voor onder meer glas, kleding, blik, kunststoffen en papier. Daar waar ruimtegebrek voor het plaatsen van containers een rol speelt kan het plaatsen van retourterminals worden overwogen.

- Het inkoopbeleid moet afgestemd zijn op duurzaamheid. Het aangegane FSC-convenant dient adequaat toegepast te worden. De gemeente neemt bij offerteaanvragen duurzaamheidscriteria op.

Klimaat en energie

- De leveringscontracten met energiebedrijven baseren op 100% duurzame energie.
- De eigen gemeentelijke organisatie kan energiezuiniger gericht zijn. De EnergiePrestatieCoëfficiënt (EPC) kan lager (=strenger) gesteld worden dan de standaard EPC uit het Bouwbesluit. Hierop dient beleid ontwikkeld te worden door bijvoorbeeld korting op de grondprijs te verlenen voor iedere 0,1 EPC lager dan de norm.
- Een klimaatplan opstellen met aandacht voor innovatieve ontwikkelingen.
- Bij bestaande gemeentelijke gebouwen streeft de gemeente naar een minimale energiebesparing van 2% per jaar en 40% opwekking en/of inkoop van duurzame energie.
- Bij sportcomplexen zonneboilersystemen voor o.a warmwater toepassen.
- Toepassen van moderne technieken bij verlichting in de openbare ruimte (o.a. LED-verlichting). Streef hierbij naar meetbare doelen (Door het gebruik van LED-verlichting kan tot 40% elektriciteit bespaard worden)
- Zorg voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark (toepassen van roetfilters en/of gebruik van alternatieve brandstoffen). Auto's aanschaffen met groen label.
- Bevorder het plaatsen van oplaadstations voor elektrische auto's binnen de gemeente grenzen.
- Zorg dat in lokale verkeers- en vervoersplannen CO₂-emissiereductie integraal opgenomen wordt (aandacht besteden aan alternatieven voor de auto, fietsverkeer stimuleren en faciliteren).
- Informeren en ondersteunen (subsidies) van particuliere woningeigenaren t.a.v. energiebesparende apparatuur. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen en/of windenergie. Houdt acties i.c.m het bedrijfsleven.
- Zorg voor uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuvergunningen en adequaat handhavingsbeleid.
- Ga samen met LTO of regionale of lokale agrarische organisaties na op welke wijze agrarische ondernemers kunnen bijdragen aan het klimaat door vermindering uitstoot broeikasgassen, CO₂ reductie of gebruik, duurzame energiebronnen etc.
- Zorginstellingen, seniorenwoningen en bejaardencentra zullen kwalitatief goede klimaatreguleringstechnieken waaronder airco moeten hebben. Belangrijk is deugdelijke apparatuur. Natuurlijk zal het toenemende stroomverbruik van dit soort apparatuur duurzaam moeten worden ingekocht dan wel lokaal worden opgewekt.
- Om dorpen klimaatproof te maken zal de gemeente samen met bijvoorbeeld het waterschap een waterplan opstellen en/of uitvoeren. Voldoende ruimte voor het bergen van water bij hevige neerslag is van groot belang om wateroverlast te voorkomen. Werk het afkoppelplan verder uit voor regenwater. Realiseer wadi's en leg wegen zodanig aan dat regenwater in de nabije omgeving wordt afgevoerd.
- Houdt periodiek een regentonnenactie.
- Drempels en/of verkeersbelemmerende objecten moeten heroverwogen worden. Gevaarlijke obstakels verwijderen. Ook kunnen ze juist milieubelastend zijn.
- Giessenlanden moet streven naar energie neutraal en naar gebruik van duurzame energiebronnen.
- LED verlichting zoveel mogelijk toepassen en stimuleren.

3.3 Mobiliteit

Trends en ontwikkelingen

De overheid heeft ten aanzien van het openbaar vervoer forse groei-doelstellingen welke zijn gebaseerd op een hechtere band tussen mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling.

'Ketenmobiliteit' heeft steeds meer aandacht. De OV-fiets speelt hier een grote rol bij.

Voor doelgroepen (meestal jongeren en senioren) wordt het openbaar vervoer goedkoper.

Het scheiden van verkeersstromen (bijvoorbeeld auto's en fietsen) vindt steeds meer ingang.

In planologische ontwikkelingen wordt steeds meer rekening gehouden met de toenemende vraag aan mobiliteit door alle groepen in de samenleving.

De mobiliteitsvisies van overheden worden steeds beter op elkaar afgestemd en maatschappelijke organisaties zien steeds meer hun verantwoordelijkheid om wezenlijke bijdrages te leveren.

Voor de uitstoot van CO₂ worden er door de Europese Unie steeds strakkere normen geformuleerd. Op het gebied van veiligheid worden de eisen die gesteld worden aan voertuigen op een steeds hoger niveau gebracht en anderzijds worden er maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid op straat te verhogen.

De visie van de ChristenUnie

De overheid moet zorgen voor een goed niveau van infrastructuur voor wonen, arbeid, verkeer en telecommunicatie, zodat burgers economische, sociale en culturele activiteiten kunnen ontplooiën en bedrijven hun werk kunnen doen. De ChristenUnie laat zich leiden door drie criteria: veiligheid (o.a. verkeersveiligheid), milieu (bescherming van Gods schepping: mensen, dieren, groen) en leefbaarheid (lawaai, CO₂, hoeveelheid groen, etc.).

Mobiliteit is zowel een groot goed als een probleem (vervuiling, lawaai e.d.). Het is zaak een goede balans te vinden en de (auto)mobiliteitsstromen te beheersen.

Concrete aandachtspunten

Terugdringen automobilititeit

Niet alleen de overheid, maar ook de burgers hebben een grote verantwoordelijkheid om bewust met mobiliteit om te gaan, vanwege de effecten op de kwaliteit van de leefomgeving en het ruimtebeslag van wegen. Het terugdringen van de automobilititeit is een belangrijk thema.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

- Voer bij het opstellen van plannen met betrekking tot ruimtelijke ordening een bereikbaarheidstoets en toegankelijkheidstoets in. Hiermee wordt bereikt dat er met de mobiliteit efficiënt wordt omgegaan.
- In woonwijken worden bij voorkeur 30 kilometer zones aangelegd.

Openbaar Vervoer

Giessenlanden is niet verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Toch moeten de mogelijkheden om invloed uit te oefenen niet worden onderschat; zo is een directe (buurt)busverbinding tussen Noordoos en Gorinchem weer ingesteld. De gemeente zal zich pro-actief opstellen richting die overheden die verantwoordelijk zijn voor het openbaar vervoer. Hierbij gaat het ook over het railvervoer.

- Goede aansluitingen op de verschillende openbaar vervoersvormen bevorderen.
- De bereikbaarheid met goede aansluitingstijden van openbare voorzieningen, zoals ziekenhuizen, zorgcentra en scholen bevorderen.
- Haltes (daar is de gemeente verantwoordelijk voor!) toegankelijk maken voor mobiliteitsbeperkten met voldoende veiligheidswaarborgen.
- De informatievoorziening van het openbaar vervoer moet adequaat zijn.
- Maak waar mogelijk combinaties met het doelgroepen vervoer (regiotaxi's, scholierenvervoer, WMO vervoer etc.).
- De OV-reizigersstromen vanuit de 'haarvaten' in dorpen en kernen, goed afgestemd op de hoofdadrs van het NS-netwerk.
- Aansluiting van (buurt) bus op de light rail haltes van de Merwedelingelijn.

Fietsbeleid

- Er moet een uitgebreid fietsbeleid op papier staan, dat actief wordt uitgevoerd en gemonitord en waarvoor een apart budget is binnen de begroting.
- Scheidt de fietsroutes binnen de gemeente zo veel mogelijk van het overige verkeer.
- Op rotondes binnen de bebouwde kom heeft de fiets voorrang.
- In de centra, bij de stations en bushaltes en bij 'attractiepunten' moeten voldoende mogelijkheden voor fietsparkeren zijn.
- Fietspad langs de Damseweg te Giessen-Oudekerk.
- Fietsroute via de calamiteitenweg bij Schelluinen naar de scholenstrook in Gorinchem.

Parkeren en transferia

- Concentreer het parkeren zoveel mogelijk op een logische wijze.
- Parkeer-verwijzingssystemen geven de meest logische parkeergebieden aan.

- Zorg bij de aanleg en het onderhoud van transferia dat er zorgvuldig wordt gezocht naar een optimale synergie met het reguliere openbaar vervoer en dat het gebruik van deze transferia voor reizigers een logische keuze is.

Doelgroepenvervoer (WMO en Scholieren)

- Optimalisatie van het gebruik van het openbaar vervoer en stimuleer eigenvervoer.
- Zie erop toe dat de gemeente haar verplichtingen met betrekking tot het scholierenvervoer nakomt.

Snelwegen A27/A15 en een mogelijke spoorlijn Breda-Utrecht met ontsluitingen

- Verbreding van A27/A15 en spoor Utrecht/Breda is hard nodig.
- Terugdringen van sluipverkeer waardoor leefbaarheid wordt vergroot.
- Alle milieu- en geluidsbeschermende maatregelen gelijktijdig/integraal aanbesteden bij de aanleg.
- Natuur vriendelijke geluidswallen passend in het landschap, daar waar geen ondertunneling plaats heeft.

3.4 Economie

Trends en ontwikkelingen

Bij het schrijven van dit programma zit Nederland in een stevige recessie. Hoe de economische ontwikkelingen in de komende jaren zullen zijn, valt onmogelijk te voorspellen. Naast bedreigingen zoals afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid, biedt deze situatie ook kansen om tot een duurzamere economie te komen.

Mede door de toegenomen scholingsgraad van de beroepsbevolking en de stijging van de kosten van arbeid wordt de Nederlandse economie steeds meer een kenniseconomie. Dat leidt tot een verschuiving van industriële bedrijvigheid naar dienstverlening. Dat heeft zijn weerslag op locaties en inrichting van bedrijventerreinen.

Landbouw blijft in Nederland een economische factor van betekenis. De sector heeft bovendien steeds meer oog voor het belang van duurzaamheid en is ook bereid een bijdrage te leveren aan een kwalitatief goed beheer van het buitengebied.

De visie van de ChristenUnie

Werk is een belangrijk middel om de gaven waarmee God de mens gesierd heeft, te ontplooiën. Bovendien draagt werken bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Ook is het een goed middel om een inkomen te verwerven waarmee voorzien kan worden in de eigen levensbehoeften en die van anderen.

Concrete aandachtspunten

Recessie

- Haal geplande investeringen in positieve zaken als onderwijshuisvesting, aanleg van fietspaden, verkeersveiligheid, woningbouw, voorzieningen en dergelijke naar voren.

Werkgelegenheid en werkloosheid

- Bevorder het scheppen van werkgelegenheid die past bij de behoeften van de lokale of regionale beroepsbevolking. Zo wordt woon-werk-verkeer teruggedrongen en het beroep op bijstand verminderd. Gerichte bedrijfsacquisitie en regionale samenwerking vergemakkelijken dit.
- Bekijk of bij vestiging van bedrijven een zo gunstig mogelijke verhouding tussen grondgebruik en werkgelegenheid kan worden meegewogen.
- Laat de gemeente bevorderen dat bedrijven stageplaatsen aanbieden aan hen die moeilijk een plaats kunnen vinden op de arbeidsmarkt en laat de gemeente daarbij zelf het goede voorbeeld geven.
- De gemeente bevordert de samenwerking tussen de Regionale Sociale Dienst e.d. met het bedrijfsleven.
- Zorg dat werk in de prostitutie, gokhallen en coffeeshops niet als passende arbeid beschouwd wordt voor werkzoekenden.
- Beschouw het opvoeden van kleine, nog niet schoolgaande kinderen als passend werk voor alleenstaande ouders met gezinsverantwoordelijkheid. Stimuleer in die situaties verdere scholing en het aanvaarden van een deeltijdbaan.

- Voer de Wet werk en bijstand ruimhartig uit, zowel wat het inkomens- als het werkdeel betreft. Laat mensen die van deze wet gebruik maken zoveel mogelijk werkervaring, dan wel sociale ervaring in het vrijwilligerswerk opdoen.
- Richt de Sociale werkvoorziening in als leerwerkbedrijf voor mensen met een beperking. Niet alleen voor SW-geïndiceerden, maar ook voor anderen met een beperking zoals Wajong, WIA, WAO e.d. Stimuleer doorstroming vanuit de WWB naar sociale werkvoorziening en beschermde banen.

Bloeiende dorpskernen

- Voer een terughoudend beleid met betrekking tot het vestigen van winkelcentra in het buitengebied ('weidewinkels') om een levensvatbare middenstand overeind te houden (dit kan o.a. via het instrument van de ruimtelijke ordening).
- Ga zondagsopenstelling van winkels, bedrijven of instellingen zoveel mogelijk tegen.

Vestigingsbeleid en detailhandelsbeleid

- Weeg bij (het subsidiëren van) bedrijfsvestigingen duurzaamheid als factor zwaar mee.
- Zorg ten behoeve van ondernemers voor één loket waar men met alle (aan)vragen terecht kan.
- Streef in kleine kernen een combinatie van functies (detailhandel, bibliotheek, bank etc.) na.
- Voer een zodanig ruimtelijk beleid dat er steeds een toereikend en gevarieerd aanbod van bedrijfsterreinen beschikbaar is. Maak regionale afspraken als landschappelijke- of andere ruimtelijke overwegingen zich daar tegen verzetten.
- Ontsluit bedrijventerreinen optimaal zodat dorpskernen worden ontlast van verkeer.
- Richt bedrijfsterreinen duurzaam in.
- Het revitaliseren van bedrijfsterreinen heeft de voorkeur boven het aanleggen van nieuwe.
- Stimuleer samenwerking tussen gemeenten bij de aanleg van grootschalige bedrijventerreinen.
- Landbouwbedrijven krijgen ruimhartig de mogelijkheden nevenactiviteiten uit te voeren voor zover deze niet ten koste gaan van de kwaliteit van het buitengebied en tegenstrijdig is met het bestemmingsplan. Zij krijgen ook de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door perceelsvergroting als deze een bijdrage levert aan de verduurzaming van de bedrijfstak.

Recreatie en toerisme

- Stimuleer verblijfsrecreatie vanwege het gunstige effect op de middenstand. Voorkom daarbij de aantasting van stilte en rustgebieden (kracht van Giessenlanden), alsmede de zondagbeleving.
- Ontsluit toeristische trekpleisters goed met openbaar vervoer en fietspaden.
- Stimuleer de aanleg van een fietspadennetwerk, evenals de aanleg van wandelpaden.
- Creëer een kano-netwerk met aanlegplaatsen op natuurlijke punten.
- Richt op rustig en 'schoon' toerisme.

4 Bloeiende samenleving

Burgers zijn er in vele soorten en maten. Van jong tot oud. Van deelnemer aan een sportactiviteit tot bezoeker aan een monument. Van kind die de basisschool bezoekt tot oudere die gebruik maakt van huishoudelijke hulp.

De ChristenUnie zal zich vooral inzetten voor gemeentelijke voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de kwetsbaren in onze samenleving en hen hiermee een goede en herkenbare plaats in de maatschappij geven.

De ChristenUnie wil zich ook sterk maken voor herkenbare en toegankelijke instellingen en voorzieningen voor de burger en dus kritisch kijken naar schaalvergrotingen. Over de toenemende bureaucrativering maakt de ChristenUnie zich zorgen.

De samenleving is er naar de mening van de ChristenUnie mee gebaat dat er aandacht is voor het publieke, voor het gezamenlijke, voor wat ons bindt. Wij willen vanuit de Bijbelse opdracht graag meewerken aan een *samenleving* waarin we 'omzien naar elkaar'.

De ChristenUnie is van mening dat er in een 'samenleving met samenhang' geïnvesteerd moet worden. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt naar onze mening mogelijkheden om aan die in de samenleving noodzakelijke 'sociale cohesie' met elkaar te werken.

Het verenigingsleven, buurtwerk, jongerenwerk e.d. moet gestimuleerd worden. Belangrijke samenbindende voorzieningen als kinderboerderijen, volkstuinten en buurtwinkels moeten beschermd worden.

Voor bloei zijn zowel fundamentele vrijheden (vrijheid van godsdienst, meningsuiting, vereniging en onderwijs), als ook gedeelde waarden en normen nodig. Geen vrijheid zonder verbondenheid. Geen vrijheid van godsdienst en vereniging zonder een fundamentele erkenning van de democratische rechtsstaat. Geen vrijheid van meningsuiting zonder wederzijdse erkenning van menselijke waardigheid. Geen vrijheid van onderwijs zonder kwaliteitseisen.

Tot slot is ook belangrijk om processen van isolatie, polarisatie en radicalisering tegen te gaan door het (weer opnieuw) erbij betrekken van mensen die dreigen af te glijden of zich af te keren van de Nederlandse samenleving en democratische rechtsorde. Daarbij dient vooral gedacht te worden aan scholing, stages en werk. Dit is primair een zaak van het lokale bestuur, van preventie, signalering en interventie. Dat moet gebeuren samen met professionals als wijkagenten, jeugdwerkers en leraren en ingebed in het lokale beleid op het terrein van veiligheid, integratie, werk, jeugd e.d.

Concrete aandachtspunten

- Leefbaarheid van, en primaire taken in de dorpskernen heeft hoge prioriteit.
- Begraven per dorpskern behouden tegen redelijke tarieven welke zijn afgestemd op de regio. Hergebruik van graven moet mogelijk blijven.
- Stimuleren van vrijwilligerswerk.
- Vrijwilligersvacaturebank mogelijk opzetten in samenwerking met kerken, zorg en vrijwilligersorganisaties.
- Voeren van een doelgroepen beleid voor de volgende kwetsbare groepen; jeugd, gezinnen, ouderen, uitkeringsgerechtigden en hulpbehoevenden.

4.1 Jeugd, gezin en onderwijs

Trends en ontwikkelingen

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving, maar het gezin staat er de laatste jaren in toenemende mate alleen voor. Er zijn gaten ontstaan in de pedagogische infrastructuur: familie, buurt, kerk en andere elementen van de traditionele leefomgeving spelen een steeds kleiner wordende rol en zijn niet langer vanzelfsprekende opvoedingspartners van de ouders.

De visie van de ChristenUnie

Het gezin is de basis van kinderen, ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Maar niet alleen het gezin moet een gezonde basis zijn, ook de directe omgeving waarin kinderen opgroeien en gezinnen functioneren: het sociale netwerk. De ChristenUnie wil zich inzetten

voor het versterken van de kringen rond gezinnen. We vinden relaties belangrijk, relaties waarin waarden en normen worden uitgewisseld.

De Centra voor Jeugd en Gezin gaan ouders en kinderen ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien. Door de komst van Centra voor Jeugd en Gezin heeft de gemeente een belangrijk middel in huis om werk te maken van preventie en om de zorglijnen kort te houden en adequaat op te treden bij ontsporingen tijdens de opvoeding van de jeugd.

Door een rijk aanbod van opleiding, cultuur en sport kunnen jongeren de vaardigheden en de kennis opdoen die zij nodig hebben in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Scholen moeten alle ruimte krijgen om zich te kunnen richten op hun kerntaak: het geven van goed onderwijs met orde, regelmaat en gezag. De opvoedingsverantwoordelijkheid ligt en blijft bij de ouders en mag niet worden uitbesteed aan de school of aan andere instellingen rond het kind. Het is belangrijk dat kinderen onderwijs aangeboden krijgen op hun niveau en dat ze een diploma kunnen halen. Het onderwijs dient alle wettelijke mogelijkheden te benutten om spijbelen en schooluitval tegen te gaan. Ouders en kinderen moeten ervan doordrongen worden dat door schooluitval e.o het ontbreken van startkwalificaties de kansen in de samenleving aanzienlijk verminderen.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is vooral voor achterstandskinderen van groot belang. Een goede aansluiting van dit taalonderwijs met het vroegschoolse onderwijs (groep 1 en 2 van het primair onderwijs) is van belang. Goede afspraken hierover met het onderwijs zijn belangrijk.

Verder kan een gemeente actief de 'doelgroepkinderen' voor dit VVE beleid opzoeken. Dat kan op consultatiebureaus (actief stimuleringsbeleid om ouders aan te moedigen hun kind naar een peuterspeelzaal of kinderopvang te brengen die VVE aanbiedt), maar ook door afspraken met de kinderopvangaanbieders te maken om VVE daar aan te bieden als er kinderen aanwezig zijn die dit nodig hebben. Het Rijk stelt hiervoor geld ter beschikking aan gemeenten.

De problematiek van alcohol- en drugsgebruik, vernielingen en overlast vraagt een integrale aanpak vanuit zorg en repressie. De ChristenUnie ziet jongeren graag gezond opgroeien en zal daarom initiatieven die gezond gedrag stimuleren steunen. Gok-, game- en drank-eetverslaving bij jongeren willen we tegengaan. Eenzaamheid onder jongeren is één van de oorzaken van de vlucht naar verslaving. ChristenUnie wil deze vereenzaming aanpakken door het verstevigen van het netwerk rond jongeren. Jongeren hebben ook ruimte nodig, de ChristenUnie wil ze die ruimte bieden en daarbij voorzieningen voor de jeugd realiseren. De woonomgeving moet voor jongeren een positieve uitstraling hebben. We pleiten voor gezinsvriendelijke veilige wijken, waar ruimte is om te spelen en te sporten en om elkaar te ontmoeten.

De ChristenUnie wil dat in de zorgketen de regierol op het inzetten van interventies van verschillende instanties bij de wethouder komt te liggen. Het jeugdbeleid vraagt om visionaire, inhoudelijk regie en niet alleen stroomlijnen van processen. Vooral de beleidsterreinen onderwijs, veiligheid en volksgezondheid en zorg zullen onderling afgestemd moeten worden om het jeugdbeleid tot een succes te laten zijn.

Concrete aandachtspunten

- In Giessenlanden streven naar 'gezinsproof' (het gemeentelijk beleid gezinsvriendelijk maken door in te zetten op veilige wijken, op ondersteuning van ouders en op het integraal aanpakken van problemen (dus in het gezin)).
- Behouden van de portefeuille voor 'jeugd en gezin'.
- Bevorder op een positieve manier het gesprek over opvoeden. Intensiveer het Centrum voor jeugd en gezin (CJG).
- Een jeugdzorgbeleid dat zich kenmerkt door een goede afstemming tussen betrokken partijen waardoor het kind de zorg krijgt waar het recht op heeft (CJG, Verwijsindex, sluitende aanpak, zorgcoördinatie).
- Bewaak de kwaliteit van en het toezicht op de kinderopvangcentra en buitenschoolse opvangen bevorder de samenwerking tussen peuterspeelzalen, primair onderwijs en kinderopvang.
- Zorg voor goed faciliteren en beheren van hangplekken / activiteitenplekken / speelvelden.
- Zorg voor meer samenwerking tussen sportverenigingen, cultuurinstellingen en scholen m.b.t. naschoolse opvang.
- Maak kinder-/sport- en speelplaatsen drugs/blowvrij (door aanpassen van de APV).
- Introduceer sociale samenhang als uitgangspunt bij bestemmingsplannen en bij uitbreidings- en inbreidingsplannen e.d.

- Geef kinderen met bijzondere aanleg of kwaliteit ruimte voor ontplooiing in hun specialisatie.
- Afstemming met de zogenaamde Zorg Advies Teams (ZAT's) in het onderwijs is van groot belang. Niet alle gemeenten steken voldoende geld in een goede positie (= aanwezigheid) van leerplichtambtenaren in deze ZAT's. Dit is van groot belang om er op tijd bij te zijn en om door te kunnen schakelen naar partners binnen het CJG.
- Stimuleer bedrijven om leerwerkplekken te creëren.
- Met de Wet maatschappelijke ondersteuning (prestatieveld 2) hebben gemeenten de opdracht gekregen preventieve ondersteuning te bieden aan jeugdigen en hun ouders bij het opgroeien en opvoeden.

4.2 Zorg, welzijn en sociale zaken

Trends en ontwikkelingen

Binnen de zorg merken we de gevolgen van het 'marktdenken'. Deze zijn lang niet altijd positief. Ontwikkelingen als gevolg van het groeiend aantal ouderen ('verzilvering') zullen ook de komende jaren actueel zijn.

Ook de gevolgen van ongezonde levensstijlen en verslavingen zullen merkbaar zijn.

Op dit moment verkeert de wereld in een economische crisis. Een toenemende werkloosheid, het voorkomen dat een jonge generatie 'verloren' gaat en om gaan met een ruime arbeidsmarkt zijn uitdagingen waarmee de sector 'sociale zaken' te maken krijgt.

Daarnaast hebben we te maken met een groei in het aantal sociale regelingen waardoor de toegankelijkheid er voor de burger niet eenvoudiger op wordt. Ook de grotere vraag naar vrijwilligers en de toename van de alleenstaanden stelt ons de komende jaren voor de nodige uitdagingen.

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er vanuit de overheid aandacht is voor de kwetsbaren in onze samenleving. De Bijbel geeft ons op diverse plaatsen aan dat Christenen oog moeten hebben voor de zwakkere medemens in onze samenleving. Bij het inzetten van het marktmechanisme moet steeds de positie en het belang van de zorgvrager centraal staan. Deze aandacht dient er ook te zijn wanneer schaalvergroting van instellingen wordt overwogen.

De ChristenUnie zal zich steeds weer sterk maken voor de positie van chronisch zieken.

De overheid dient een nadrukkelijke rol te blijven vervullen waar het gaat om zorg voor onze burgers en inkomensondersteunende maatregelen voor mensen die niet kunnen werken.

Van groot belang is dat er een actief en uitnodigend beleid is waardoor mensen via een werksituatie aan de slag kunnen. Zoveel mogelijk moet geprobeerd worden dat iedereen mee doet. Maar ook daar geldt weer dat wanneer dat niet mogelijk is de overheid er voor zorgt dat er in de sfeer van financiële vergoeding een goed, bekend en toegankelijk vangnet is.

Toch wil de ChristenUnie hier niet een berustende houding innemen. Zo veel mogelijk moeten belemmeringen om een actieve bijdrage in onze samenleving te vervullen weggenomen worden. Kwetsbare burgers moeten in staat gesteld worden hun eigen levenspatroon vorm te geven.

Na de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is nog duidelijker geworden dat een sterk georganiseerd vrijwilligerswerk noodzakelijk is.

Kwetsbaar zijn tenslotte ook de burgers die als gevolg van hun verslaving aan de onderkant van onze samenleving terecht dreigen te komen of zijn gekomen. Op dit onderdeel mogen we geen berustende houding innemen. We moeten voor een goede opvang zorgen en nog veel meer investeren in preventie om verslavingsproblematiek zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de ChristenUnie geldt het gezin als hoeksteen van de samenleving. Daarnaast moeten we ook aandacht hebben voor sterk groeiende groep alleenstaanden.

Sport speelt in onze huidige samenleving een belangrijke rol. Veel mensen genieten van het beoefenen van een sport of het kijken er naar. De ChristenUnie ziet voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd. Daarnaast kan de sport een gunstige invloed hebben op het terrein van gezondheid, integratie, bevorderen gemeenschapszin e.d.

Voor het faciliteren van de profsport ziet de ChristenUnie geen belangrijke bijdrage weggelegd voor de lokale overheid.

Cultuur manifesteert zich op tal van manieren in onze samenleving. Kunst, musea, muziek, toneel e.d. zijn in onze samenleving niet weg te denken. Bovendien zijn we trots op het culturele erfgoed in de vorm van gebouwen, stadsgezichten en cultuurlandschappen.

Cultuur is van groot belang voor de samenhang in de stad. Bibliotheken en buurthuizen (verenigingsleven!) moeten gestimuleerd en beschermd worden.

De ChristenUnie is van mening dat de overheid in de voorwaardenscheppende sfeer een taak heeft. Telkens dient kritisch de vraag gesteld te worden of een gemeente ook professionele cultuur (in gebouw en accommodatie) moet ondersteunen.

Concrete aandachtspunten

- Probeer al het bestaande beleid en regelgeving echt 'in de etalage' te zetten voordat u weer oproept om aan nieuwe dingen te beginnen. Het niet-gebruik van regelingen door burgers is nog veel te hoog. Bovendien maakt het grote aantal regelingen het er voor de burger niet duidelijker op. Maak er een actief beleidsthema van om hierin verbetering aan te brengen.
- Faciliteer en betrek bureaus bij hulp situaties, zodat de kosten niet in alle gevallen op de beroepskrachten van de WMO (gemeenten) afgewenteld worden bij bezoek aan ziekenhuis, boodschappen doen, tandarts, etc.
- Organiseer 'wegwijsfunctie' voor de burger naar (sociale)voorzieningen.
- Inventariseer waar sociale- en/of gezondheidsproblematiek is en investeer in preventie.
- Ga na wat de oorzaak is waardoor burgers hun eigen 'dagpad' (levenspatroon) niet kunnen invullen en maak gemeentelijk beleid waardoor de burger zijn eigen 'dagpad' vorm kan geven.
- Zorg dat de uitvoering van beleid aan organisaties toegekend wordt op basis van kwaliteit
- Ontwikkel een actief en verantwoord participatiebeleid.
- Investeer in een breed ouderenbeleid, waar de ouderen ook zelf actief bij betrokken worden.
- Ontwikkel beleid voor de groeiende groep alleenstaanden. Bevorder voorlichting over (het voorkomen van) schulden, met speciale aandacht voor jongeren.
- Beoordeel in het kader van het volkshuisvestingsbeleid de mogelijkheden voor begeleid wonen.
- Stimuleer samenwerking tussen sportclubs van verschillende sporten, om zo een afwisselend aanbod te creëren en meer faciliteiten te bieden én de activiteiten voor een ieder bereikbaar te maken. Maak beleid waarmee de integratie van diverse bevolkingsgroepen wordt bevorderd. De Gemeente stuurt hierop in het doelgroepen beleid.
- Stel openbare gebouwen, zoals bibliotheken open voor kunstenaars (stel wel randvoorwaarden!).
- Stimuleer de amateurkunst en de betrokkenheid en creativiteit van nieuwe culturen bij de bestaande activiteiten.
- Hanteer criteria rondom geweld en discriminatie, godslastering en onzedelijkheid, uitsluitend om excessen te voorkomen.

4.3 Sociale samenhang

Trends en ontwikkelingen

Zowel in steden als op het platteland staat de sociale samenhang onder druk. Op het platteland spelen vooral factoren als bevolkingskrimp, vergrijzing en de vicieuze cirkel van afnemende koopkrachtbinding en afnemend voorzieningenaanbod. In de steden spelen vooral de toenemende pluriformiteit en het uit elkaar groeien van bevolkingsgroepen. In algemene zin vragen de toename van het aantal éénpersoonshuishoudens en meer eenzaamheid om politieke aandacht.

Het in gang gezette proces van individualisering heeft de noodzakelijke sociale cohesie in een samenleving onder druk gezet. Voeg daarbij ontwikkelingen zoals tolerantievermindering, afname van sociale verantwoordelijkheid en betrokkenheid, dan is duidelijk waaraan ook de lokale overheid de komende jaren aandacht moet besteden.

De visie van de ChristenUnie

Bewogenheid is een belangrijke drijfveer om als overheid te investeren in onze samenleving. De Bijbel geeft praktische invulling aan die bewogenheid. Omzien naar onze naaste blijft echter een belangrijk speerpunt als het gaat om het samenleven in dorp, wijk of buurt.

In kleine kernen is de sociale cohesie een zeer belangrijk aspect voor de leefbaarheid in die kernen. De ChristenUnie is van mening dat het gemeentebestuur invulling moet geven aan een duurzame samenleving. Te veel wordt een standpunt van een groepering verheven tot een tegenstelling die er naar onze mening niet moet zijn. Zonder onze eigen principes geweld aan te doen, moeten we respect opbrengen voor de ander.

We willen als politieke partij geen inbreuk maken op persoonlijk leven van de burger. Wij vinden het wel belangrijk dat verschillende groepen met elkaar in gesprek komen. Sociale cohesie ontstaat voor ons pas als er sprake is van: samenwerking tussen inwoners van een dorp of wijk, onderlinge solidariteit ervaren wordt en er sprake is van betrokkenheid op elkaar. Wij zijn van mening dat verenigingen

en kerken al een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie leveren. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning willen we als (één van de) instrumenten hier voor gebruiken.

De ChristenUnie constateert dat de meeste burgers gelukkig goed in staat zijn hun eigen 'levenspad' vorm te geven. Wij willen er vooral zijn voor die burgers die dat niet kunnen. Het gemeentelijk beleid moet er op gericht zijn op zoek te gaan naar kwetsbare medeburgers.

Concrete aandachtspunten

- Zorg voor minimaal één onderkomen per dorp waar burgers elkaar kunnen ontmoeten; integreer dit in reeds bestaande voorziening.
- Stimuleer activiteiten met het oog op de samenhang in een dorp/buurt waar het dorp in al zijn geledingen bij betrokken is dan wel zich betrokken voelt.
- Bepaal aan welke activiteiten binnen een dorp/buurt behoefte bestaat en baseer daar de activiteiten op.
- Ga regelmatig bij de burger na in hoeverre activiteiten wel of niet voldoen aan zijn/haar wens/behoefte.
- Stimuleer een integraal beleid op het gebied van welzijn (club- en buurthuiswerk en maatschappelijk werk), waarbij uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met kwetsbare groepen.
- Ga mogelijkheden na om meer jongeren deel te laten nemen aan verenigingsactiviteiten.
- Voorzieningen voor burgers welke minder mobiel zijn blijvend onder de aandacht houden.
- Stimuleer buurtbeheer van speeltuinen, hangplekken, uitleenpunten voor sport en spel e.d.

In een samenleving, waarin we afnemende betrokkenheid constateren, zoeken we antwoord op de vraag hoe we kunnen 'verbinden' en mensen het gevoel hebben/krijgen erbij te horen, ertoe te doen, serieus genomen worden. Oftewel: hoe kunnen we participatie vergroten?

Eigenlijk is dit het onderwerp waar het allemaal om draait. Omzien naar elkaar is ook een Bijbelse opdracht. Wij streven dit uitgangspunt na in algemene zin in het beleid rond 'sociale samenhang'.